

PRIJÁTEL.

Znanoszt-razserjüvajôcse mészecsne novine.

Naprêplácse cêna:

Nastrnyek leto 90 kr.

Broj 4.

Naprêplácse pênez i novine szlisajôcse pizma szo na imê réditela v-Buda-Pest „országház“ poszlane.

Pozív na prêplácso.

Od prisesztnoga mészeca riszálszcseka sze odprê nôva naprêplácsa za mészecze riszálszcseka, iváncseka i jakobescseka „*Prijátel-a*“, proszimo postüvane na prêplácsnike i prijátele, da vszáki naj naprêplácso obnovi.

Polleta 'zivota „*Prijátel-a*“ pred szloven-skim scsiteli ga zadoszta szpoznávila, i záto ga na dugi porácsavati nê potrešno. Malo steri sze nájde táksi cslovek, ki nebi obcsüo potrebsine zobriszenyá i eto zadobiti je szamo po stenyé mogocsno, poznavsi zgodbe szvéta, domovine, poznavsi naprêhitenye cslovecsansztva, sztvorjenyá cslovecse pámeti v-ednom i v-tom drügom dugoványi.

Zmosni národje szvéta májo vnogo novin i knig, steri sze vszáki dén povno'zinávajo; szlovenom „*Prijátel*“ zelé szvojov mocsjov doprneszti vsze ono, ka nyim doszégnoti za volo nyihovoga razlocsnoga jezika nê mogocsno.

„*Prijátel*“ k-tomi cili pela. Mislímo, tróstamo sze, ka na tój pôti vszígdar vecs i vecs prijátelje k-nam sztôpijo.

„*Prijátel-a*“ cêna na tri mészecze 90 krajcarov zadene. „*Prijátel-a*“ prvlési broji od zacsetka itak szojo dobiti. Pênezi sze najprilicsnêse na postnoj nakázanici poslejo na réditela imê ete novin.

Orszacsko szpráviscse.

V-preminôcem mészeci orszacsko szpráviscse za volo v-právdoszklenyêna vecsféle dugovány po tanácsiványi szvojem dokonkocsalo. V prvom rédi je sztalô tanácsiványe od **oprávlanya pobéranya obcsinszke dácsa**. Za ravnanye dugovány dácse sze edna nôva csészst goriposztávi, stere glávník pazkácsdácse bode. Vszéféle dácso szlisájôcsi dugoványi od paszkácsa dácse bodo ravnani, oprávlani i dokoncsávlani, pod nyagovim ravnanyom bodo sztále poberávnice-dácse i financi. Vömetanye dácso notarosi bodo oprávlali po

vödáni regulaj. Vküpszpizana dácsa sze pred edno nazaviüpsztvo vömetanye-dácse polo'zi, te sze po tanácsiványi szkoncsa, jeli je koga-koga dácsa po isztinszkom notripovédana. Eto nazaviüpsztvo de tam szedsztva dr'zalo, gde poberávnice-dácse j-szte i nazaviüpsztva kotrige na dén do tri rainskih plácsa meli. Eto de jáko müdno delo, ár da vsze de sze vözvedávalo, ino gorizrovalo ka p d dácso more brídti, escse trszci szvoje knige moro nazaviüpsztvi naprêpokázati, ino vszi, ki od szvojga vérsztva racsun gorizamerkávajo, medtémtoga kotrige nazaviüpsztva tô neszmijo razglásziti, ka szo vidli. Vküpszpizane dácse knige pri veskojhí'zi vszákomí na oszem dni na pogléd sze vöpolo'zijo i ki de kaj prôti meo, tô v-tom vrêmeni more v-piszmi pri prednyari véshi zgláziti i eta pizma sze pazkácsidácse poslejo. Kí na vö povédano vrêmen dácso notri ne povê, ali kaj zatají, kastigani bode. Od toga leta máo nôve knige-dácse bodo vötálane; edne tákse knige cêna de dvá krajcara, i eden krajcar sze more plácsati tomi, kí dácseknigo vöp sztávi. Dácsa sze vszákoga strnyek leta prve dnih more notri plácsati; ki od 100 rainskih menyé plácsa dácse, táksi pri vesnicskoj pêneznici, ki pa od 100 rainskih vecs má plácsati, more pri poberávnici-dácse notri plácsati. Prednyari véshi moro dácso na tishti dén notri plácsati, gda sze tô od poberavnice-dácse vöznaméni; medtémtoga 50 rainskih ali od eto vékso sumo poberavnice-dácse du'zna v-sterom sté vrêmeni notri vzéti. — Csi ogen, povôden, tocsa, mraz, szühocsa ali kakso drügo zaprávlanye pôv ali drügo tákse na nikoj zaprávi, z-steroga sze dácsa placsije, te sze dácsa odpüszti, ali szamo na edno leto. — Ki dácso notriplácsati od strnyek leta do dokonca drügoga mészeca zamüdi, te za volo zalo'za pri nyam vsze genlivo i negenlivo vrênoszt sze vküpszpise i csi od toga vrêmena máo za 15 dni dug dácse vsze ne plácsa notri, ka je vküpszpizano sze po licitácii odá. — Za volo zalo'za sze nemre gori za pizati dácse du'znoga i nyogove rodbine posztele, posztelnigvant, nyihov potreben oblêk, edno — csi vecs nêga — 'zivincse i toga krma na eden mészec, pri vérsztvi mücana skér i prégatna-'zivina, na 15 dni potrešno jelo, szêjavno szemen, csi sze vküppiszanye vu szüsec, máli i velki tráven mészecaj zgodi, 1.15 hektoliter za járho, csi sze pa vküppiszanye vu mihálcsek, vszeszvétsek i andrescsek mészecaj zgodi, 1.25 hektoliter za jeszénszko szêjanye racsunavsi na vszáki katasztralszki plüg toliko, koliko je od nyaga vszákom

leti poszêjano. — Gorizapiszan zalo'z sze more za pretecsene 15 dnih goripiszanya naszledüvajúcsa 30 dnévi odati. Eto odávanye z-oszmi dnévi prvle sze more vöoznanoti. Za opomênya plácese dácse sze more 10 krajcarov plácsati. Csi sze blágo na licitácii odá, od rainskih 5 krajcarov trebè na sztroske plácsati.

Drügo dugoványe, stero sze je v-právdoszklenolo je bilô od **szkrblênya obesinszkoga** zdrávja. Vsze tákse, ka sze na obesinszko zdrávje za skodlivo szpozna, kakti csi szo hi'ze, meszárnice, kákse mlake i gnôjsnice kvarne na zdrávje, eto sze na zapôved visesznoszti more v-csaszí odrinôti, ki tô vesiniti zamüdi, v kastigo pride. Visesznoszti je za du'znosz djáno, na zdrávje dêc merkati. Vszáki, ki szo pôleg právde du'zni na deco szkrblivi bidti, csi sze stero dête obete'zá, more sze krájine ali drügi vrácsiteo pozvati, pa csi dête iêma vrêdnoszti, krajine vrácsiteo du'zen brezi plácese vrácsiti. — Edna 'zenszka nadájanye od ednoga deteta vecs neszmi vzéti. Prêdnyarsztvo obesine more gorizaperiti vu vész dáo cecátko deco. Táksa deca sze more vecskrát pogletnoti, i szküsávanya preglednyênya sze na szl'sajôcse meszto na znánye dá. Csibi sze vu sôlaj med decov kákši beteg zka'züvo, eto more vucsiteo zglásziti. — Vrácsiti szamo táksi szmê, ki na vrácsênye szpismom szloboscsino dôbo. Csi za pláceso vrácsenya med bete'znikom i vrácsitelom nebi bilo od obadvá sztrána povoljena plácesa, te sze plácesa od visesznoszti obszôdi. — Táksi norlivi, stere nemre zvrácsiti i na obesinszki mir szo skodlivi, moro sze vu hrámbo norlive szpraviti; steri szo ovak nê skodlivi, pa nêmajó vrêdnoszti i niti rodbina, s'era bi je du'zna bila dr'zati, nikaj nema, táksi sze na sztroskaj vészi moro dr'zati. Csi küga vövdári, eto sze more vcsaszí zglásziti i za volo odrinyávanya vsze vesiniti, ka je potrêbuo. — Szeplávanye szüknyie sze more vszákó leto, vszákó vészih doprneszti. (Na szpráviscsi nisteri poszlavci szo tô 'zeleli, naj sze du'znosz szzeplávanya szüknyie ne povê vö v-právdi). Mrtveca brezi pizma preglédnika mrtveca pokopati prepovêdano. — Vész more szkrb meti na odávano meszô, na odajo ponüjano hráno i pitvino, na sztüdenec ino na vsze, ka vu vészih v-tom táli naprêprihája i ki kaj v-tom táli zamidi, pokastigani bode.

V-právdo je szklenyeno **ravnanye sztálisesa med vértom i med dr'zinôv**. Eto je eti novin v-prvlêsem broji 'ze szpoznávana bilô.

Na **sôle** gledôcs je právda naprávlana, ka vu prisesztnom vrêmeni káksega sté zlocsasza sôle pod merkanye poglavársztva prido, i eto doprneszti merkácsavesenyá bode du'znosz. Tomi od sztrána evang. je Zsedényi Ede i od sztrána od kalvin. je Mocsáry prôti guco vu poszlavcovej hízi. Merkács-vesenyá more pazlivi bidti ka sze vu soláj zgodi, kákse knige sze nücajo, kak sze vesenyé pela, jeli deca v-sôlo hodi i od toga miniszteri vesenyá more glász dati. Za ravnanya dugovány sôle sze od vszákoga zlocsasza i tak za obesinszke sôle sze 2—5 kotrig sztojécse na tri lêta edno nazavüpsztvo, sôlszksztolec, zaberé. Eto naza-vüpsztvo pela szvoji sôl dugoványa i merka v-prvom rédi, ka sze zapôvidi právde naj vörno doprneszéjo.

Toga nazavüpsztszva edna kotriga more sôle vszáki tjeden edenkrát pogletnoti, na pláceso gledôcs vesenyá szkoncsáva, c i deca ne hodi zrédom v-sôlo, te sztarisi oprven opomêni, potom za pokastiganya volo z-sôle vöosztányenim imé vesznicskom prednyari prêk dá, szkrbi sze za poprávlanye sôlszke hrámbe, szôdi vu to'zbi med sztarisi i med vucsitelom. Sôlesztolec podgovorno od szvojga csinênya i od toga, ka szvojo csészť nezamüdjeno, posteno doprneszé.

V-Erdelszkomjesztepoimêni „**králeszka zemlja**“. Eto je edna krajina, na steroj koli 150 jezér dühsjeszta. Po jeziki nemci, ali nacsí svábi. Etim mesztancsarov prednyari szo pred nisteri sztô lêti od králi v-ország zazváni, ka naj eti mestrijo szpoznávajo i zatoga zroko volo szo tákse pravice dobili, ka szo v-országi tak bili, kak ti edno poszebno poglavársztvo. Eto goszpodsztvo nyim zdaj miní, ár v-országi niscse poszebno pravico neszmi meti. 'Ze tô kákša velika nepravica bila, ka tê 150 jezér lüdjé szo 23 poszlavcov na szpráviscse poszlávali, Budapest pa majôcsi blizi 300 jezér mesztancsare, szamo 7 poszlavcov zabéra. Zdaj tá krajina razdeljena bode k-ednomi ali drügomi vármegyövi, z-ednoga tála pa nôvi vármegyöv bode. Na szpráviscsi králeszke zemljé poszlavci szo sze jáko pretiszkávali, i tô szo gucsali, ka jih stéjo zapraviti. Ali da je tô nê tak, nedo zaprávleni, nego nedo du'ze vecs pravice meli, kak steri koli drügi me-ztancsar.

Na szpráviscsi je v-preminôcsem mészeci naprê prineseno bilô dugoványe poglavársztva sztáliscse prôti törkom i hercegovinancarov. Polit Miháo poszlavec (szrbszkoga národa cslovek) pitao miniszter predsiednika, jeli vogrszko vladársztvo povolilo, ka sze navküpní dugovány zvönszki miniszter vu notrêsnye dugoványe törköm mészao i csi je kaj szkoncsano, ka ti od doma na naso zemljo odplôdjeni kreseniki szlobodno nazáj odido? — Tisza Kálmán na eto pitanye govorévsí, vladársztvo sze nê mészao v-törszke dugoványe, nego je v-tom delavno bilô, naj sze za obdr'zánya mira z-ovimi poglavári jedinoszt v-tom táli obvarva. Krsesenikom je obecsaro, ka csi domô odido, nikaj sze nyim ne zgodi, nego sze nyim escse hi'ze na orszacsí sztroskaj goriposztávijo.

Od szamosztálnoga banka i váme je miniszter prednyar vu poszlavcovej hízi tüdi obpitan bio, na tô je té odgovor dáo, ka on navküpnó vámo za bögse dr'zi za ország; poszebni bank szli ajôcsi nê zráven vöpevedo, jeli bode táksi bank, káksega ország 'zelé, goriposztávlani.

Szpráviscse szedsztva preminôcsega 23-toga dokoncsalo i do 20 toga velkoga trávna nede szedsztvo obdr'zano. Poszlavci szo sze pasesili razodidti domô, ka sze naj pri szvojimi pod szvétki vöpocsinéjo na nôvo delo.

— Szamosztálen vogrszkibank i poszebna váma. Tréjtjkrát szo miniszterje Tisza Kálmán i Széll Kálmán v-Becs odishi pogodbávat z-tisztogatála miniszteri, kakda bi sze mogocsno bilô v-tom táli jedinati. Prinasz szvetlo vidi vszáki cslovek, ka nasega crazága lüszťvo szplöj na nikoj pride, csi sze vogrszki bank i poszebna váma gori ne posztávi. Vármegyövi, váraši,

vesznice vszáki dén posilajo szpráviscsi pizma prosnya, molivsi, naj sze tá 'zela országa dopuni. Zdaj k-szvétkom v-or-szági v-ti nájvecs krajina mesztancsarje vküppribájanye bodo obdr'zali, po etoj priliki sze nyihove krajine poszlavcom za du'znoszt dá dopr-neszti, ka na szpráviscsi pôleg szamosztálnoga vogrszkoga banka i poszebne váme moro gucsati i szlavati, i ki tô nebi steo vesiniti, naj ráj prvle dolizahváli. V-tom táni je veliko gibanye vu országi. I tô je prav tak. Csi ország zdaj pá k-neszrecnoj vezali povoli, te de nas ország rêszan dojna krava za ausztriance i nase lûsztvo sze nikak nede moglo obogatiti. Ausztrianci naso 'zelénye nikak nescso povoliti, ár znájo, ka je tô za nyih lagoje. Mi vögri pa nász szebé tüdi moremo tak lûbiti, ka v-prvom rédi bomo sze za nase naprêpomáganye szkrbeli. Mi nescsomo nikoga zapraviti, ali tô tüdi nesz mimo dopûsztiti, ka bi nász drügi zapravo za volo szvojega dobro'zivilénya. Nasi miniszterje szo 'ze dvakrát v Becsi bili pôleg toga dugoványá. Nikaj szo nê mogli dokoncsati. Zdaj vszáki komaj csáka zvediti, ka sze dokoncsa. Na tihoma táksi glász sze rászürjáva, ka Vogrszkiország pá nakráci cbhodi i ka je 'ze zvéksega oprávlén, ka sze szkoncsa. Vê sze 'ze vözvê, ka je sztoga isztina, ka né. — Toliko isztina, ka predszenik miniszter Tisza Kálmán na szpráviscsi v-eskrát vöpovedo, ka je on za navküpnoga sztálicsa nadale obdr'zánja na vámo glódcs. Ország drügo 'zelé. Csi sze ország v-szvojem 'zelényi zdaj vkani, zná bidti, ka sze odobrné od tisztoga kraja, gde z-po'zelényem nyagovim nikaj nemárajó. Eto Tisza Kálmán tüdi more med ocami dr'zati, ár kak nyemi ország dnésno oblásztao, tak nyemi tô vütro zná zrök vzéti, csi sze szpozábi dopuniti obcsinszko po'zelénya. Csikajmo ka sze zgodi, ár sors országa lûsztva sze ete dnih prevr'ze.

Zvönszki dugoványi.

Hercegovinanci nikak sze nescso törköm podati. Od vladárova za mira volo narejeno pizmo, stero je törszki caszar za szvoje povolo, nê je mira prineszlo. Zdaj sze törki pogodbávajo i v-tom táli eden z-Becsa na tô zavüpani Rodich generao sze vnogo trüdi; pôti a szem-tam, pisüje, lidi szvoje z-posláva i nyaga törki goripoiszkávajo, ali do etimao je malo dokoncsano. Obe csano, csi hercegovinanci od protivnoszti odsz'ôpijo i ki szo dôm povrgli nezáj prido, csi sze nyim hram zapravo, eto sze z-orszacski sztroskov nezáj posztávi, dácsa sze nyim na edno leto pozábi. Szamo ka hercegovinanci tomi nevörjejo, právijo, ka csi sze nyim tô od ovi vladárova zagvisa, te orosjé zrök pûsztijo ovok nê. Eto poglavárje nescso vesiniti.

Zdaj za hercegovinancé lagojese, ár od dalmatinszkoga kraja sze nyim ne dopûszti potrêbesino dobiti i ki prêk mējé sztôpijo, za zgrablenca szo vzéti i nedo vecs nezáj pûsztseni. Tak je bio lovlen eden voj hercegovinancarom Ljubibratics z-vecs szvojimi pajdási vréd. Ljubibratics je v-Linc odpelani, gde na szvoje postenyé mogo obecsati, ka ne odszkocsi i tak je brezi merkanya pûsztseni. Nyagove pajdáse szo razposzlali, odkec steri bio.

V-preminocsem mészeci dvakrát imenitnêse bitje bilô i obôjkrát szo törki biti bili. Edemkrát szo herce-

govinanci 800 törköm glavé dolizoszekali i naküp nalücsali.

Od dôma odidjeni hercegovinanci nikak nescso nezáj idti. Te najvéksi táo od nyih je vu Slavonii; geto je vöpovêdano, ka szlobodno nezáj ido, zdaj eti nyim nescso sztroske'placsüvati. Zdaj do szizdelom kaj szlû'zili.

Vu Szerbii jáko vré, 'ze vsze gotovo bilô, ka na törke vdárijo, ali na tanácsa ovi vladárova szerbszki poglávnik sze mogo pomériti. Z-tém je szvojga országa obcsinszko po'zelénye prôti szébe razcsémero i kak sze glászi, zná bidti, ka kákse zburkanye vövdári i te Milan poglavnika odtirajo. — Kak sze tá szvajba ino zmeslinga na polotoki Balkána dokoncsa, tô ne mogocsno na prêviditi. Tô je gvisno, ka môténye med szlovenszki národaj ruszko vladársztvo rédi szkrivomá; vszaki zná ka je tô tak, ali niscse nemre kaj praviti, ár tomi, ka sze na szkrivoma zgodi, dokecs sze vö nezvê, niscse nemre prôti sztánoti, kre drügoga sztrána rusz tô csáka naj bi sze stoj vnyaga szpleo, najbolje skrlivo na nász gléda.

Vu Ameriki miniszter vojszke na edno dohocso meszto ednoga csesztnika z-tém imenüvo, csi nyemi vszáko leto gvisno sumo plácsa. Eto sze je vözvedlo, miniszter je od csészti szprávlén i pred právdén sztolec posztávlén.

V-prisesztnom mészeci sze v-Ameriki városhi Fildelfii kázanye szvéta odpré, na stero n vszáki národ na kázanye polo'zi, ka cslovece pamet ino dela rôk najlepse sztvoriti znalo. Vogrszkiország nede zasz-táplani, tak právijo, ka szmo mi za tô szíromáki. Nisteri rokodelavci szo edno i drügo poszlali, ka je na kázanye vrêdno.

Na Talianszkom eden kapitan, ki je vöplácsénye doprnáso, 200 jezér rainskih zapravo, i zdaj szo vszi notri zaprêti, ki szo tô vesiniti szvojev már-nosztjov dopûsztili.

P o v ô d e n.

Malo ste-i ország v-Europi tak na gôszci z-nevôlov i sztrplenyom poiszkan, kak nas ország. Od leta do leta sze mantrámo, kakda bi sze moglo na praviti, ka nebi trbela vcs potrositi, kak dohodki dopûsztijo. Za mán! Vszáko leto 20—30 millionov vecs potrosimo, kak privértivamo. Zandrügim szo pasesimo dugé réditi. Dácsa bolje i bolje povegsávamo i dônok szmo szíromáki! Tak da bi vsze tô premalo bilô, letosz sze je povôden razprsztrêla na ednom velikom najbolje rodli-vom táli országa. Kí szo szêjali, nedo 'zeli i letosz do vnôgi tesko oráli i szêjali; kí szo meli lêpe híze, na vedrino szo polo'zeni, brez oblêka brez hráne csákajo pomôcs, stera nyim trplénye poleh'ze, i na vnôgim sze li szmrt szmilova! Eto je jáko lagoji sors. Ino csi jeszte na szvéti nevola, moka: tô je ona, v-steri szo jezero jezér lidjé zdaj szünyeni.

Kre Buda-Pesta je voda 'ze zvéksega odísia, ali itak je nê szploj na sztáro meszto nezáj sztôpila. Vsze povszéd vnogo mocsvara voda povergla, eto zdaj z-híz i stacune vövozijo. Szapôtniki escse itak (30-toga máloga trávna) nôcs-dén vö-vlecséjo vodô z-z'lebôv, ár sze voda escse nê ra 14 sztopájov poménsala. 16 szapôtni-vlekôv vszáki dén 766 jezér akôvov vodé v-Dünaj pûcsájo. Vsze vküp 19,489 lüdi je moglo sztan povresti. Zdaj escse 2000 jezér zadene broj onim, kí szo brezi dôma.

Na vižemszke szvétké.

GORISZTÁNEMO!

Gorstanénya szvétek, vižem je tül!
V sze kraja csüti peszem veszelja;
Obüdjena je natüra, i tül'
Szrcá csüt'nyé glászi: Alleluja!

Koga lagoji sors mantrá v-'iziki;
Ki noszi szir'mastva prázno turbo,
Ki sze li trüdi, csáka, miszlivsi:
Vém de naci gda — gorisztánemo!

Szam szi oszto na tom szvétí povr'zen,
Szmr't jih odpelala, ki szi lübo.
V gasznolo ti lübézen, zapüscsen
Szi. Z tem sze tróstas: gorisztánemo!

Lidjé v-cérkvi lepó popevajo,
Mádoj mat'ri tak szkuze káplejo,
Veseraj esérko pokopala, záto
Z-ovmi dühsno glászi: gorisztánemo!

Zitka poszt tüdi má szvoje tjedne:
Priviposztüni, kváterni, szreposztüni,
Glühi, csaren, cvetüni, velki — pride
Edem za ovim, mé li trüd csak'ü.

Gde národ pot'ézen, zaklascena
Pravica, lüszto za szloboscino
Moli. Csi glüh lanc z-kuszt'ga železa —
Pravica glászi: gorisztánemo!

Etim lidém na pomaganye je vküpnadávano 130 jezér rain-skih. Koliko plügov je pod vodô prislo, pa koliko je kvára, tô zdaj escse oglejüvajo. Kvár je nazgrüntano veliki. Od Po'zona doli do Orsove, na tom dugom falati zemljé, kre Dünaja lidjé szo z-véksega ali z-mén-sega tála na nikoj szprávléní. V-ti dôlnasz-taj mesztaj voda za 2—3 mészce csi ne odide, tam de sze párila i escse káksi beteg zná vövdariti. Vu Bácsvármegyövi 400 jezér plügov zemljé pod vodô prislo.

V-ednom meszti escse csüti pomá-ganya kricsa, 'ze z-drügoga krája glászijo neszrecso: voda Tisze tüdi vövdánila i kre nyé le'zécsi várasi 'ze z-véksega plavajo. Vu Szegedi 4000 jezér lüdi nôcsdén sance delajo i popravlajo; vszaki more delati naj je stoj sté; nevola lidi frisko navcsi na jedinoszt. Vu Csongrádi, Szolnoki vszepo-vezéd dela lüsztvó na sancaj, tak da bi mravlé lazile; ete dni od vötra zburkana voda vnôgi mesztaj sance prék vtergnola.

Vu Szlavonii kre Vukováratüdi vnogo zemljé pod vodô prislo. Od drügi krajov gde koli káksa voda teosé, od neszrecse, od povôdeni csü i. Kre Monostira Lapinca i Rábe voda tüdi vösztpila.

Najvecs kvára zroküje z posztávla-nyom vodé gát vu Dömölki, steroga nescso razmetati.

Ovi mlini'tüdi zadoszta ztávlejo vodô. Tak nam pisejo, ka vu Vasvármegyövi za-polejaním sze malo szkrbijo. Od Möre ni-kaj ne csüti; sztraslivo, ka eti szledi lüsztvó neszrecsa doszégna gda de sze sznég topio na stajerszki planinaj. Záto csi je kaj mo-gocsno vesiniti za odrinyávanye neszrecse, eto vszáka vész pri cajti more vesiniti.

Zvönszki országv tüdi velike povôdeni glászijo. V-Parisi, francuski glávni város, Szajna, od nase Dünaje ménsa voda, polejala i vnogo kvára zroküvala. Vu Nem-skomországi tüdi vecs mesztaj velike povôdeni zaprávlajo cslovecse rôk dela.

Môcs lübéznosztí.

— Prepovedávka. —

Csernáv Ferko je cseresz lagóji cslovek bio. Csi sze kaj vu vészi hü-doga zgodilo; v-tom je Ferko gvisno voj bio. Vnogokrát sze vu nyemi dobro pôt kázajôcse mislenye obüdilo, ali lagoje tiváristvo, navajenoszt ino prilika je nyemi nê dopisztila, ka bi dober cslovek gráto.

Csernávov szôszed je edno lêpo csér meo. Ne'za je tak lepa bila, kak ti protolétja prvi szmê, na steroga sze drevja szkrivajôcsi popôvkivöpoká-'zejo; tak môdre ocsi mela kak ti pôleg potoka cvetécse korine i vu'zgécse, kak ti med dvöma obláka sztisnyeno szunce; dobrotlivoszt szrcá ino nekri-vicsnoszt je olêpilo nyéni obrász.

Ne'zika v-sôlo hodésvi nistera lêta vu várasi pri zeovici bila, pa pred nisterimi dnévi je domô prisla.

Gda je Csernáv Ferko Ne'zo oprven zaváro, od nyéne lepote je obajen bio. Tak sze nyemi vidlo, ka ga v-ed-nom drügom szvétí bivajôcsa dühsa zové, naj jo nasz-

Vösztoplénye vodé Tisze.

ledüje na pôti kreposztí.

Csernáv Ferko oszemdvajszeti lét sztar decsko bio sznajsnim rászom i zmocsnimi ramami; ovak je

lepi bio v-obrázi, szamo ka ga támnoszt i neszneh-noszt zabledila. Vu Ne'zo sze zalübo, vszigdár je nyéni obráz pred nyagovi ocsmi bio, i ka jo naj kakti najbli'ze vidi, nê sze nyemi vecs mrzilo v-cérkev idti, vszako nedelo je tam bio v-seregi pobo'zni. Gda je vö z-cérkvi priso i je te na Ne'zo miszlo, tak sze nyemi vidlo, ka nyéni kêp sze nyemi szmêjé i zado-volno kiva na nyogovo prosnyo; csipa z-môtjenov, pijanov glavôv od nyé z-mislávo, tak sze nyemi vídlo, ka te kêp sze od nyega odebrné i zmrzenyom bi'zi odnyega. Csüdnoszt misláhnoszt Ferko na tô navadilo, naj pámeti zmêsanya pitvo ogible, ka naj z-tresznov glávov miszli na Ne'zo.

Ferko 'ze polleta szkrivomá lübo Ne'zo, ali ona od toga nikaj nê znála. Ferko je v-tom vrêmeni cilô drügi cslovek gráto. Lagoji 'zitek povrgo. Lidjé szo nê znali, ka ga tak na ednôk na dobro pôti szprovilo.

Edemkrát Ferko pri 'znyecajbio i gda je vecsér do-mô jahao, pred konyom závec goriszkocso, od toga sze kony tak zoszago, ka Ferko sze na nyem nikak nê mogo obdr'zati, doli ga vrgo i kre pôti v-grabi na pol mrtev le'zo. Ne'za z goric domô idivsi, kak Ferka vá-rála, tak erdécsa grátala, da bi jo stoj v-krv na mocso, ár szkrivomá ona tüdi z-mislávala od Ferka, zdaj miszlivsi, ka ga pá pijanoszt tá vtégnola, 'ze ga stêla tam povrestí. Ali szrcé nyéno jo na rátalo, naj sze ogvüsa, ka sze 'znyim zgodílo i z-rokôv nyemi vrôcsno cselo ogladila. Na eto obajono oteknenyoszt je gori-pogledno na devojko, steroy sze tak vidlo, ka nyagov pogléd zahválnosztjom je pun.

— Ka sze zgôdilo? — pitala Ne'za sztrepetécsim glászom.

— Kony ... omedleni je szamo toliko znao od-govorita.

Ne'za sze jáko zoszágala. Bojála sze, ka pa csi nyemi, koga ona csi glih szkrivomá lübila, kony veliki kvár vesino. Vodô je prineszla, glávo nyemi mocsala, ka nyemi naj boleznoszt polehka.

Za pol vöre Ferko na tolikájse ozdrávo, ka z-Ne'zov na nyéno rokô naszlánavsi sze prôti domi na pôto.

Ferko sze veszelio, ka ga tá neszreca dojsla, ár z-tém sze nyemi prilika ponüdila vöpovedati, ka nya-govo szrcé mantrá. Ovado je Ne'zi, ka jo 'ze od leta mao lübi. Ne'za sze na tô posztrásila; csi jo gli vesze-lilo, ka je lüblena od onoga, koga ona tüdi lübi, ali záto sze dönok za'zalosztila, ár znála ka nyéni ocsa ne povoli, ka bi ona toga pijánoga Ferka 'zena grátala.

Ne'za tüdi ovádila, ka lübi Ferka, ali szamo te, csi od lagojega 'zivlenya odpovê, i de delaven, pobo'zen ino kreposztni cslovek.

— Tebi zahválin moj 'zitek, ti szí sztvoriteo mojga blá'zensztva — pravo je Ferko.

Z-táksim gucsom szto vész prisla. Ferko je jáko posteno 'zivlenye pelo i tak je Ne'zin ocsa nikaj ne prôti meo 'zenitvi.

Po minyeni vnogi letaj szta szí zgucsávala Ferko i Ne'za, kákso veliko môcs má lübéznost. Toj môcsi máta zahválití nyiva vu 'zitki doszégnyeno blá'-zensztvo.

Popêvka.

— Z-Vogrszkoga. —

Tak 'zalosztno zvonijo, pokápajo;
Placsne deklino to skrinjo noszéjo;
Na nyô szo eta gorizap'szana:
„Tü pocsíva neblá'zena deklína.“

Píszano je: neblá'zena deklína,
Escse zdaj bode isztinszko blá'zena.
Pod szé' i o'opajo nyô 'zmetne grüde,
Potom-toga z-dühsov lübila bode.

Jaz szam tüdi neblá'zena deklína
I tü' csütüjem nê dugo bom mrtva;
Toga lüvim, koga me nê szlobodno —
Bôgse de meni tü' pod kmicsno zemlo.

Drági moj! tam bom pocsivala v püszti —
Odi tá k-meni v-'zalüvanom gvanti,
Polêvaj mi z-kuzami kri'za mojga:
Zahváli ti dühsa, csi s e zbüdi gda.

M. K. F.

Za lüsztvó potrébna jesztvina.

(Nadale.)

Kak zácsimba na prêpomága, ka v-'zelôci vecs tákso vlagó vöodlôcsi, stera je za hráne obdelanye potrébna. Hrána sze szamo te obdela, csi sze sztêne 'zelôca v-'zelôdec edna gviena vlagó püszti, stera hráno obdela. Záto ki dobro obedivajo, po obedi vcsaszi edno salico káve pijéjo. Gato 'zelôdeca obde-lanye vnocsi szlabêse — i tô je zrok, ka vnôgi cslovek ne-mérno szpí, csi vecsér sze za obdelanye 'zmetnov hránov najo — i nájmre vgojdno 'zelôdec medlôven, záto edna salica káve mézdra 'zelôdeca razrásí ino po'zivi, i na nôvo delo nadigáva. Téki je po kávi vozigdár lôgsi. Potáksem káva kak zácsimba szlü'zi.

Pri vnôgim csloveki káva szehn od tira; drügi pa kávo za tô tüdi nücajo, ka ji po'zivi, márno mislénye nyim obüdi i na delo pritrüca i z-kávov sze ocsrsztijo, pizsmo i gucs sze nyim bolje ráta. Te je káva kak vrásztvo nücana.

IV. Nüclivoszt i skodlivoszt káve.

Geto káva 'zile têla na delo ráta, záto je vecskrát skod-liva kak nücliva. Za lüdi z-ra livov naturov i pri csrsztvom deteti je káva skodliva; pri sztári lidém márno krv obisztri i záto tém niecse nezameri, csi radi kávo pijéjo.

Kávo z-mlêkom mészati i z-cukrom poszladkiti je jáko nüclivo. V-mlêjki za krv potrébna kojna szojo, cukér sze pa v-têli na tákse kojna obrné, stera na 'zivot csloveka neognyeno potrébna. Deci je szladka káva z-mlêkom jáko nücliva. Z-cuk-rom sze obdelanye 'zelôca pomága. Nájmre med szíromaski dëc vnogo betega záto, ár detecsi szlab 'zelôdec krüh i krum-pise nemre frisko obdelati i na cukér preobrnoti. Tô dugu v-'zelôci le'zi, kak nepotrébna 'zmécsa, obdelanya môcs pritisz-káva i záto sztoga hranênye dönok malo haszka vlecsé. Po-táksem deca szlaba bode, obzbo'zi sze i prinyi sze vnôgifiéle beteg szka'züje.

V. Zaütrik.

Vu ptühinszki országaj delavni lidjé kávo zaütrikivajo. Káva sze frisko priprávi i ne kosta toliko, kak drügo jelo, ino dönok bolje nücliva. Szküszávanye szvedocsi, ka vgojdno nê zdravo medlôven 'zelôdec 'zmetnov hránov naphati. Csi stoj na 'zmetno delo ide i 'zelôci tüdi 'zmetno delo dá, táksi kak sté sze trüca, pri deli máren bode. Táksi delavec pa ki 'zelôci

szamo toliko jela dá, ka sze z tém omocsnêsi, etaksi vszigdár bisztrêse delajo.

Pri vnôgim, ki rano sztánejo, zaütrik je táksi, kak obed i ga znâjbogsim tékom potrosijo.

Krüh sze v-têli z-tála na meszo, z-tála na cukér i na mászsavó obrné. Eto szprávlanye mászsavé sze poleh'zê, ki z-krühom gotovo mászsavó jejo, kak zmôcsaj i szlanino.

Táksa mászsava je teli po rêbna, ár ona na pomáganye szlû'zi zdühávanyi. Têlo po zdühávanyi i potétosztí zmenkávaci vnogo mászc ave vu teli, te sze tô nüca, i meszó je obvarjeno i potáksem nedl szlabüo cslovek. Môcs' meszó dá, más z-csava nê. Nego v-sterom teli nêga mászsavé, v-tom sze zdühávanyi i potitosztí meszó nüca, têlo zacsne zmenkái i szlaboszt sze szka'züje.

Tô je zrok tomi, ka jáko zbo'zni lidjé nagôszei doszta jejo, dokecs ti tücsni malo jela nücajo. V-zbo'znom csloveki nêga tücsnosztí, ka bi sze nücalo od zdühávanya i od potitosztí, pri táksem sze od zdühávanya i od potitosztí meszó nüca i záto nepresztrano na jelo trücan. Te tücsen cslovek ne 'zivé z-meszá i z-krvi, nego szprávlene mászsavé i záto nyagova môcs namali zmenkáva.

Z-toga naszledüje, ka tomi, ki sze v-deli doszta poti i sze mocsno zdüháva, bolje maszno jelo more dati; ki sze menye zdüháva i poti, táksemi je zadoszta menye maszno jelo. Záto v-zimi, gda je gosztési zrák, po zdühávanyom sze bolje zmenkáva mászsava, vszáki vecs potrebüje maszno jelo, kak v-leti, gda je maszna jesztvina menye iszkana.

Záto táksi delavec, ki sze v-deli vnogo poti ino zmocsnim gibanyom sze vecs more zdühávati, kak-te marliven i pocsivas, kzaütriki szlanino i kákso drügo maszno jesztvino 'zelê.

Záto nê trbê miszliti, ka je mászsava jesztvina. Tô je nê tak; ár mászsava vu vszebi za jelo nücana je skodliva.

Ki je vido kak sze gôszka krmi, znao de kak sze vuclovecsem teli mászsava szpráva. Gôszki sze poszili v-klün kukurca psé i sze po guti doli pritrüca, pôleg toga gôszka tak na vôszko meszto zaprêta, ka nemre niti gorasztánoti niti hoditi. Po táksem sze zdühávanye po'zmetnê i krma sze vnyê na tücsnoszt obrné, mászt sze vküpszprávi, gda zádnyis jo nos od toga betegá oszlôbodi.

VI. Palinka.

Táksi cslovek, steri rad palinko pijé, ne szpitáva: jeli je palinko piti zdravo ali nê? Toliko je gvisno i poszvedcseno, ka je palinka za csloveka skodliva i ka je vu nyê nüclivo, tô sze po drügom znâ szpraviti.

Tô, vu palinki, za kój jo vnôgi tak radi pijéjo, je 'zgánovino, stero je nê drügo, kakti zvrenyom szprávlani cukér. Vszákoga nárasza mogôcse 'zgánovino dibiliti, v-sterom mconá jeszte; ár ztoga sze cukér naprávi i z-cukra 'zgánoviro bode. 'Zgánovino vecs hránenya ne dá teli, kak cukér, ali má od cukra drüge lasztivnosztí, za volo steri sze tak rado za pitvino nüca, ali rávno je tô to najbolje skodlivo.

Csi sze z-málim mertükom nüca, te za vrásztvo, z-velikom mertüki nücana palinka je csemér za têlo.

Palinka csi sze vu málom mertüki nüca, vnogom táli tákso lasztivnoszt má, kak káva. 'Zalôdeca sztêne scsegecse, ka sze naj vlaga szprávi, stera za obdelanye j sztvine potrebna. Csi 'zalôlec maszno jesztvino dobi, eta ove zakrije, i geto vlaga'zalôleca mászsavó nemre obdelati. Záto obdelanye sze premore, csi sze 'zalôlec na tô drá'zd'zi, ka naj vecs vláge obdelanya odloscsáva, i tô sze znâ vsiniti zácsimbov tüdi, csi sze szlanina z-erdécsim prprom potori. Eto jesztvino ne obdela, nego 'zalôlec drá'zd'zi i potáksem povno'zi za obdelanya potrebnó vlago.

Tepa malo palinke na maszno jelo piti je vrásztvo. Escse edno drügo ocsütovanye má palinka, stero je jáko vágatno. 'Zgánovino z-palinke pivei vcsászi v-krv odide, na mozgôvje i na 'zile môcs ká'ze, ete na szilno djánoszt pritrüca i geto vsze tô szrcé tüdi obcsütüje, zroküje krvi bisztrêse okolvrténye v-teli. Vu vini je rávno tô, stero veszéljé obüdi. Ki palinko vu

máalom mertüki pijé, tô bôdo obcsüo. Ali eto pocrsztvenoszt je nê dobiecek. Trüdnoszt natura zpocsinkom najbolje zvrácsi; ár csi sze po mestriji pocrsztvimo, eto vszigdár medlôvnoszt naszledüje. Vu 'zitki sze vnogokrát pripeti, ka cslovek nêma cajtá môcs; po pocsiványi nezáj dobiti, ngo zacsnyeno delo v-ednom tekáji vrêmena sze more dokoncsati. Vu táksi pripetjaj je razumlivo csi stoj mestrijno pocrsztvénye nüca i tô niscse nemre szkvárjüvati.

Na pôti pôtnika, szoldáka na bojnom pôli i vcsászi delavca pobatrüje csi malo palinke pijé.

VII. Skodlivoszt palinke.

Glédajmo zdaj kákso skodlivoszt obdr'záva palinka, i od kój nasztána tô, stero vnôge na pijansztvo napela.

Palinka je v-tom táli skodliva, ka sze vu nye obdr'závano dobre lasztivnosztí obcsüténye nahitromo zka'züje, dokecs vu nyê szkrita logojôcsa sze li keszno vöpoká'ze. Eto szpomenêna tákséga csloveka, stêroga dobro csinénye je odkrito, ali grêhe szkrite má; záto je szküsávec i skodlivi. Isztina, ka je palinka vrásztvo; ali vu teli vszako vrásztvo sze na csemér obrné, csi sze nepresztrano nüca; tak tüdi palinka. Ki szvojo zdrávje obvorvati 'zelê, more sze varvati od gosztoga mestrijnoga pomáganye szvoje nature. M'êko je, denem példo, técseno blágo; ali csi bi sze cslovek vszigdár zmlekom hráno, te bi nisteri táli têla od nemogli, steri szo od nature záto dâne, ka bi naj to trdêso jelo obdelali i táksi cslovek bi na szmert obete'zao. Cslovek je tecsasz zdrav, dokecs naturo nihá szvojoj csinényi delati, csi pa vnogokrát pomága, szam szebé zaprávi.

Csi stoj szvoj 'zalôlec tak navado, ka ete szamo z-pomocsjôv palinke dobi za obdelanye jela potrebnó vlago, pri táksem je obdelanye 'ze neporédno. Za obdelanye szlab 'zalôlec vsze bolje odmore, csi sze nepresztrano v-nyaga palinka lëvle ino nakój je prvle dójsla palinke edna kupica, szledi ne dójdetá dvê i tô sze vszigdár povecsáva, dokecs pivec cslovek nede pijánec. (Nadale).

Razlocsne glászi.

— Vcsenyá vogrszkoga jezika. Od plemenitoga goszpona szombathelyszkoga püspöka etga leta prve dni edno pizmo vödáno, v-sterom je vöpovédano, ka pod nyihovo visesztnoszt szlisajôcsi nê vogrszkoga jezika sôlaj sze more vu prisesztnom vrêmeni vogrszki jezik tüdi vcsiti. Vogrszkoga jezika znati na vogrszkój zecüji vszákomí potrebnoszt zapové. Vogrszki jezik je országa csésztni jezik i brezi znánya toga niscse sze nemre naprêpomocsti. Pôleg toga naj szí szvoj jezik obdr'zijo pri vesznieski, cerkveni i solszki dugovánaj oni, sterim je vogrszki jezik nê materni jezik. V-táksi solaj gde vucitelje nevejo vogrszki, dühovnicke szo oproseni na vcsénye. Pod plemenitoga goszpona szombathelyszkoga püspöka visesztnoszt szlisajôcsa szlovenszkoga jezika sôlaj vcsenyé vogrszkoga jezika sze po vüzmi zacsne. Za té cil je od eti rovin rëditela poiméni: „návuk vogrszkoga jezika“ kniga naprávlana, stera na stroszkaj plemenitoga püspöka stampána i vödána jeszte i vu szlovenszki sôlaj za vcsenyé bode nücana. Eta kniga za vucitele kak ti pôtkazajôcsa bode pri vcsenyé za gordávanya péld v-priszmi vucsenikom.

— Vu Kassa vársi 18-toga prominômecs mészoci szo zemljétrôszka vpametivali. V-hi'zaj szo blágo zrogátanyom genolo i gla'zi oblokov szo sze szpokali. — Vu Bácsvármegyövi eden vért stiri guszavanya je na ednok obdr'zo. Trijé színovje nyagovi szo szo o'zenili, i nyogova csi mo'zá vzéla. — 30 jezér cigárov steo eden tr'zec znemskoga vu varas notri pri svércati. Zgrabili szo ga. — V-Gyulaházi vu Békésvármegyövi sze ete dni 17 klafter viziki tören porüso, pa sze na eden táo farofa tá vtégno. Szreca ka szo dühovnik znisterimi goszti szvoji malo prvle hi'zo povrgli, stero je tören vküppotro.

— Pejacevich Peter horvatski dugováný miniszter zcsészti dolizahválivsi, na nyagovo meszto je Bedekovics Kál-

mán imenüvan. — **Za poszlavca** na meszto Deák Ferencu vu Budapesta prvoj okro'zine je Horváth Mihao püspök odebráni, ki je vu 49-tom leti obcsinszkoga vcsenyá miniszter bio, dugo lét v-ptühinszki országoj 'zivo. — **Vu Vasvármegyövi Nyögér** vészi 22-toga preminôcséga sze 16 plügov zemljé na sészt klavtrov globocsine potünolo.

— **Na Deákovó** skrinjo poszlane vênce szo ete dni vöodneszli nabrütiv, i kak szo kapéle dveri ôdprli, na pragi szo najšli vpapiri od Kossutha poszlano ciprus-vékico, stera je na Deákovó skrinjo polo'zene, gde szamo kralice i kralá venci szajo. Ovi venci szo v-kapeli naszténi gorzobéseni.

— **Vu Szegedi** edna goszpá zgla'zom pokriti folasaj grozje szpovala, stero sze — edno 25 grozlekov — prednisterimi tjédni ozorilo i vu szüsec mészeci brátvo obdr'zála.

— **Vu 1875-tom** leti je v-orszácsko pénéznico notri pri-teklo 129 millionov rainskih, v-tom leti je pa vödáno 174 millionov rainskih. 35 millionov menyé notri prislo! — **Vu Sopronvármegyövi** od nigda edna velká mlaka bila, Fertő, stera sze pred létü vöposzisila, potom szo te nôvi grünt g rzôrala, poszėjali i 'zeli; 'ze szo tri vészi tüdi obsztanole; zdaj voda pá nozáj prisla i lidjé szo sze komaj rêsili. Zdaj meszto plüga do ribe lovivsi z-vlákóm delali.

— **Vasvármegyöv** ete mészec 3 jega vküpprihájanje bode obdr'zo, na sterom v-gucá prijde: jeli vármegyöv imevüvavne ali zabráne c-észtnike 'zelé. Kakti edno tak ti drügo 'zelénye má vnogo prijátelov.

— **O'zébet kralica** pred nistirimi tjédni v-Angluskiország odpotivala. Vrêmen szi z-lovinov bode krátla. Nê dávno na lovini, kak je kony prég grabé stéó szkocsiti, kralico doli szébe lücsó; ali 'zenszko vladárico neszreca ognola i dokonca na lovini bila z-ovimi. Ete dni kralica 'ze domô prisla.

Z-Becsá ete dnih je csüti bilô, ka z-edne naprovnice, gde te nôvo stüko levajo, trijé delavei, ki znájo nôvi stükov lévanya szkrivnoszt, szo odszkocsili. Ka praj eti delavei s o zapelani v-Nemskiország. Eden szoldacska vládnik je pa nistero mape ôdo, na steri je gorizamerkanó, v-sterom meszti i kolko szoldákov racsunajo goriposztaviti, esi prôti steromiptühinszkomi poglavári boj vövdári. Ete mape ruszko vladársztvo küpilo. Penüjane szo bilé nemcom i francuzom. Nemec to právo, ka szo nyemi né za nüc (on vendar bogse má?), francuz pa toga tr'zeca szkrivnom blágom obtô'zo.

— **Drágo vino.** To najdragse i naj finése vino, na nemskoj zemlji, pod varoskoj pivnici Bréma városa jeszte. To najsztrése vino z-iménom „ró'za“ je vu 1624-tom leti presano. Toga leta vina akôvi cêna je 90 raiskih bila; esi szo od 1614-toga leta máo toga vina vrêdnosztü 'zója 'zójov 'zój vözracuna, sze poka'ze, ka eden akôv 8 j-zero 6 sztô milionov raiskih zadene, i toga vina vszáka kapla sészt jezér rainskih vrêdna.

15-ti málitráven, kakti 1848-ga leta godovno j v-országi letosz tüdi vnôgi mesztaj ô-zvotno obdr'záni, ár te je szloboscsina vöpovédana i potom szo te goszpocsina tüdi doliszprávilá. Toga dnéva szpômenek vrêdno obvarvatí.

— **Zdrav 'zalôdec!** Markiseszki Szersén Jô'zef sze szta vo, ka on za polvôre vrêmena pojê tri fûnta szvinszkoga meszá, pol fûnta krüha i na to szpijé eden liter vina. Eto je zaisztino vesino brezi zburkányá nyagovoga zdrávja i tak je sztávlanyo dobo. V-kój szo szta vo? tô je nam nê na znánye dáno.

— **Vrêmen.** V-preminôcsém mészeci je vrêmen vözrêda bilô. Od vsze kraja veliki vihéro v glászijo i od nyi vnogo kvára je zroküvano. Meli szmo tri dni veliki mraz, sznég i vötra osztroga. 'Ze szmo vidli bliszkanye, csüliszmo grmlénye ino po oknaj nam je 'ze tocsó tüdi rogátala. Vu Egeri szo 'ze ro'zec vidli. Od nisteri dnih sze vrêmen na teplo obrnôlo, lüsztvó v-letosnyem gvanti hodi, drevje sze zeleni, cveté i lasztvice szo 'ze tüdi prisle.

— **Zalavármegyövi** vu Zalavár vészi je dopüscseno vszákom leti na 24-tom szüs ci i na 26-tom jakobescsoki orszcsko szenye obdr'zati.

Máli vért.

Protelétja je tü. Szunce 'ze mocsno vrocsi. V-naturi je szvét nárasza na nôvi 'zitek obüdjen. V-pólaj, goricaj 'ze delo tecsé, lidjé — kak mravlé — szo zacsnoli szprávlanye, ka naj szi privértivajo, z-kém szi dela trüd odtirajo. Ki sze bolje pascsi, vécse de mzo. Szkrblivi vért nê szamo z mocsjöv, nego zpámetjov more vérsztvo tüdi pelati. Pri deli csloveka i 'zivine têlo more szvoje dobiti i od dnesz na vütro more miszliti.

Szêjtve vu v-országi, kak z-vecse kraja glászijo, zimo szo dobro presztalé i sze lepô zelenijo. Od vsze kraja od velke vla'znosztü sze tô'zijo i tô protolesnye delo zamüdláva. Ovesz i jecsmen v-nájvéksi mesztaj poszėjani; szamo z-gornyi vármegyövvov pisejo, ka szo letosz vu deli zaosztali. Kre Möre sze tüdi lepô ká 'ze. Csi niksa zaprávlenca dela vértova ne doszégne, trôstati sze mámo dober pôv.

Od vecskraja csüti, ka sze na szadüvenom drevji doszta gôszanc zka'züje. Eto zapraviti naj sze pascsi vszáki vért. Szamo manyák vért dopüszti, ka nyemi drevje gô-zance zaprávijo.

V-Torontál vármegyövi z-vecse vészi vértovje szo za volo pôranya szadü vu tivaristvo sztôpili. Tákse tivaristva bi vecse mesztaj trbelo napraviti. Szád sze náj leh'zé odá. Ete dnih szo na Dünaji vno'zino szadü pripelali na veliki hajovi; ete szád je zvéksega na stajeri pripôvan.

V-ednoj vészi Gornye-Ausztrie dvé kravi, vszáka tri-tri télec z-kotila na ednók; od edne kravé teoci szo zdravi v-'zitki osztali, ovi trjé szo prêsli.

Edem najvéksi veselár je Grimm Ádám vu Ameriki, ki je láni 25,900 fûntov medü zpovo. Vu 1159 kosaj má vcséle.

Vu Gornyoj-Ausztrii gôbec i pa'zeo beteg sze szka'züje pri szvinyaj ino roglátój 'zivini.

Küga 'zivine na vogrszkoj, horvatskoj i slavonskoj zemlji do 17-toga ovaga meszeca szi e szka'züvala. V-Dalmácii i na graniszkoj zemlji medtémto go kügo itak trpi. Vértovje ki na szenyaj 'zivino küpüjo, moró jáko pazlivi bidti.

Szilje. Povôden ino lagoje vrêmen vérté odzdr'záva cd odaje, záto szilji cêna vise szkocsila. Cêna je bila: psenica: 72—78 kilogramm 'zmécsna 11 rh. 50 kr. — 12 rh. 20 kr.; 'zito 72 kilogramm 'zmécsna po méter centi 8 rh. 10 kr.; jecsmen za szêjanye iszkana 64 kilogramm 'zmécsna 9 rh.; za pivo 62 klgr. 'zmécsna 8 rh. 40 kr.; ovesz po méter centi za 9 rh. 40 kr.; kukurca, jáko iszkana, po méter centi 5 rh. 40 kr. — Grah 8 rh. 50 kr.; lécsa 12—20 rh.; gráhsics olüpan i ne olüpan 14—17 rh.; pseno 8 rh.; mak, szivi 40 rh., modri 48 rh. po métercenti. Mászcsava zlagvom 75 rh.; szlanina 65 rh.; ló'j 48 rh. po 100 kilogramni 'Zivinszko szenye: pár volov za 200—380 rh. Dojane krave pár od 80 do 175 rh., za meszáre pár 150—245 rh. — Govenszko meszó 100 klgr. 46—52 rh. — Tak je csüti, ka prinasz konye tüdi bodo meszářili, kak v-Becsí; eto meszó doszta fale; jeszti je dobro. V-Buda-Pesti zdij na Jô'zefovo szenye bilô. Z med'zimurja na vszáko szenye loncsárje doszta poszôde pripelajo, ár je tô tü jáko iszkano.

Glászi réditela.

Monoster. X. O. Pizmo je k-rokam prislo, nego za ete broj 'ze keszno. Glászi v-prisesztinom sze zahválnoszjov gori vzemejo.

Ormosd. Goszp. S. S. Na nyihovo pitanye: esi sze oglasényi v-„Prijátel“ gorvzemejo táksi, esi stoj sesé kaj odati? na tô sze odgovori: ka sze tô od vszákoga neprêplacsniaka „Prijátel-a“ zvolnosztjov gorivzeme brezi plácsé.

Pécs. Goszp. P-n Gy. Nyim je „Prijátel“ od prvoga broja dopozslan.

Arad. Goszp. K-y S. Nôva naprêplácsa sze mészeca riszálsceka zacsné. Vu-Grádec gosz. H-ri „Prijátel“ zrédom ide.

Z-Bisztrice i z-Bôltinec je 'ze od vecse postüvani prijátelov nasi poszlana suma naprêplácsé; geto szo eti táksi, ki szo naprêplácsari „Prijátel“-a od zacsetka máo, naprêplácsa etim sze od riszálscekek mészeca máo racsuna na dale tri mészecé.

Podgovoren réditel: **Agustich Imre.**